

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. XX. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

nink, & Gormaz ajunt, communem esse sententiam doctorum, Ecclesiam non loqui verbum DEI. Sed hoc non videtur verum, nisi intelligatur communis contra communem, ut sepe fit; nam etiam, qui asserunt Ecclesiam loqui verbum DEI, sunt satis multi; licet enim auctores communiter, vel communius dicant, Ecclesiam non facere novas revelationes, non ideo tamen negant, eam loqui verbum DEI: sicut Christus, quando locutus est ea, quæ jam in antiquo testamento dicta erant, utique tamen verbum DEI locutus est.

Ex auctoribus, quos videre potui, affirmant clarè, Ecclesiam loqui verbum DEI Arriaga tom. 5. de fide disp. 2. sec. 5. n. 55. Haunoldus. l. 3. tract. 1. c. 1. §. 5. maxime n. 115. & 124. ac seq. Layman. l. 2. tract. 1. c. 2. n. 4. Thyrius in manu duct. Machomet. p. 1. l. 2. c. 6. §. 4. Ralsler. de ult. resolut. fidei n. 4. Dubii videntur Esparza l. 6. q. 15. a. 9. (nam ait, quod, dum adjungitur assistentia Spiritus S. adjungatur auctoritas Divina) Valentia tom. 3. disp. 1. q. 1. punct. 1. assert. 3. nam prius Ecclesie propositionem vocat conditionem: dein autem ait, asseverationem Ecclesie esse partem, vel conditionem testificationis Divine.

448. Negant autem Ecclesiam loqui verbum DEI Bellarminus tom. 2. contr. 1. de Conciliorum auctoritate c. 12. Canus de locis Theol. l. 5. c. 5. & l. 12. c. 3. Tannerus tom. 3. disp. 1. de fide. q. 1. dubio 7. n. 215. & 216. & 217. Oviedo tract. de fide contro. 4. punct. 9. n. 120. Rhodes de fide disp. 2. q. 1. sec. 2. §. 2. ubi ait, esse communiorum. Gormaz de virt. Theol. n. 445. & 448. Coninck disp. 9. de fide dubio. 5. n. 60. & 61. & plures alii: item Thomistæ communiter, ut testatur Suarez, qui meritò etiam pro hac sententia citatur; nam, quamvis disp. 3. de fide sec. 10. n. 8. dicat, Ecclesiam esse organum, per quod Spiritus S. loquitur, tamen non intelligit strictam, & immediatam Divinam locutionem.

Ibidem enim dicit Eximius, definitionem Ecclesie non spectare ad objectum formale fidei, sed ad peculiarem ejus applicationem, & hoc colligi ex S. Thoma 2. 2. q. 1. a. 1. ubi Angelicus in corp. dicit: *Non enim fides, de qua loquimur, assentit ali- cui, nisi quia est à DEO revelatum*: & prius præmitit, quod objectum formale fidei nihil est aliud, quam veritas prima: adeoque juxta Suarezium, S. Thomas enim vult esse idem, quod aliquid ab Ecclesia definitum sit, & quod sit à DEO revelatum: consequenter censet, illam definitionem non esse locutionem DEI. Addit dein Eximius n. 9. hanc sententiam communiter tenere Thomistas, citatque multos alios. Insuper n. 10. ait, fideles rudes saltem implicite resolvere suam fidem ultra dictum Ecclesie in DEUM. Idem disp. 5. sec. 3. n. 4. negat, canones Ecclesie esse Sacram Scripturam. item disput. 3. sec. 11. n. 4. negat, Ecclesiam facere novas revelationes.

449. Dico cum his postremis. Defini-

tiones Ecclesie probabiliter non sunt, propriè, & strictè loquendo, verbum DEI, sed infallibilis ejusdem applicatio. Prob. conclusio potissimum negativè. Non est ratio asserendi, quod Ecclesie definitio sit verbum DEI strictè dictum: ergo gratis id dicitur. ant. prob. solutione objectionum. Confir. Auctores communissimè dicunt, Ecclesiam non proferre novas revelationes, sed tantum antiquas: ergo, cum non habeatur ratio, dicendi potius, quod eas denuo nomine DEI loquatur, quam, quod eas tantum explicet, & implicite contenta apertius proponat, melius dicitur hoc secundum. Confir. 2. Tridentinum sess. 4. in decreto de edit. sacr. librorum tantum ait: *Sancta mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, & interpretatione Scripturarum Sanctarum*: & non ait: *cujus est loqui verbum DEI strictè tale*: ergo non debemus sine adducta probatione ei plus tribuere. Confir. 3. Suarez n. præced. citatus, & communiter alii dicunt, canones, vel definitiones Ecclesie, non esse Sacram Scripturam: atqui essent Sacra Scriptura, si essent verbum DEI strictè dictum, vel scriptum: ergo.

ARTICULUS XX.

Solvuntur Objectiones.

450. **O**B. 1. Definitio Ecclesie est infallibilis, & quidem ob assistentiam Spiritus S. ergo

nihil deest ad hoc, ut dicatur esse verbum DEI. prob. conf. non est alia ratio, quare dicta, & scripta, e. g. Apostolorum, censeantur esse verbum DEI scriptum: ergo. Resp. neg. conf. ad prob. neg. ant. Ratio alia est; quia ex ipsa doctrina Ecclesie, & infallibili ejus applicatione, habemus, quod illa verba Apostolorum, & aliorum scriptorum sacrorum, DEUS accipi voluerit, tanquam sua, & sua auctoritate dicta. At nullibi invenitur, quod Ecclesia applicaverit nobis, etiam suas definitiones, tanquam verbum DEI. Ubi addo, mihi non videri credibile, quod omnia, quæcunque in privata conversatione dixerunt Apostoli, etiam spiritualia, sint verbum DEI strictè loquendo: sed tantum illa, quæ Ecclesia nobis applicavit, & definivit esse verbum DEI. Sanè Canus de locis Theol. l. 2. c. 18. exponens illud Matth. 10. v. 19. *Nolite cogitare, quomodo, aut quid loquamini; dabitur enim vobis in illa hora &c.* ait de sacris auctoribus: *Hoc verò Spiritus Sancti donum toto vite decursu non habebant: sed tantisper, dum lingua eorum calamus erat scribe velociter scribentis.*

451. Quod autem infallibilis assistentia Spiritus S. non faciat, ut dictum sit verbum DEI, probatur, primò ex paritate cum epistola, iubente rege scripta, non nomine regis, sed secretarii, de qua vide n. 444. Secundo ex eo, quod etiam Beati in cælo, & Angeli, non possint errare in loquendo, ex speciali assistentia DEI: non tamen semper lo-

quantur, strictè, & propriè verbum DEI, ita, ut propriè dicatur loqui DEUS. Tertiò ex eo, quòd Ecclesia habeat etiam infallibilem assistentiam Spiritus S. in loquendo præceptivè, seu præcipiendo: & tamen præcepta canonica non sint verbum DEI, strictè loquendo; alias essent præcepta strictè loquendo Divina, in quibus Pontifex non potest dispensare; cum tamen hoc juxta omnes possit in legibus canonicis: sicut nec posset contra illa dari ulla præscriptio, quam tamen omnes admittunt adversus leges canonicas. Quartò ex eo, quòd etiam ex infallibili assistentia Spiritus S. instituat Ecclesia sacramentalia; non tamen loquatur ibi verbum DEI; alias propriè Christus etiam institueret sacramentalia, sicut sacramenta, quòd dici non potest.

Nec dicas, etiam leges Apostolicas non esse omnes Divinas (nam canones Apostolorum propriè non sunt leges Divinae) consequenter nec eorum scripta fore sacra. Resp. ex hoc ipso probari, quòd ad discernendas inter se leges, ab Apostolis acceptas, (an scilicet latae sint immediatè à DEO, & per Apostolos tantum promulgatae: an verò ab Apostolis sua auctoritate statuta, quamvis assistente Spiritu S.) opus sit, ut vel Scriptura clarè id explicet, aut Ecclesia applicet: sic Tridentinum expressè ait, legem de sacramento extremæ unctionis à S. Jacobo tantum promulgatam. At canones Apostolicos Ecclesia non applicat ut præcepta DEI.

452. Ob 2. Variis locis Sacra Scripturae dicitur, vocem Ecclesiae esse vocem DEI: ergo. prob. ant. *Act. 15. v. 28.* dicitur de Ecclesia in Concilio collecta: *Visum est enim Spiritui Sancto, & nobis.* *Luc. 10. v. 16.* *Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit.* *Matth. 10. v. 20.* *Non enim vos estis, qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis &c.* ergo. Resp. neg. ant. ad prob. Resp. exponendo textus. Quod spectat ad primum, in primis, etsi diceretur, per illud Concilium Apostolorum locutum esse propriè Spiritum S. non sequeretur, idem dicendum de aliis; nam illius acta fuerunt inserta Sacra Scripturae, & omnia, quae ibi recensita, vel scripta habentur, fuerunt infallibilia, etiam quoad pura facta &c. quòd non competit aliis Conciliis.

Secundò potest dici, licet in actis Apostolorum ea verissimè à Divino Spiritu referantur, & historica ea narratio sit verbum Spiritus S. non tamen ipsas illius Concilii definitiones fuisse strictè verbum DEI, sicut nec sunt canones Apostolici: & certè ibi statuta sunt lex, de servanda abstinentia à sanguine, & suffocato, quae jam dudum abrogata est, adeoque non fuit lex strictè Divina; unde etiam Bellarminus *tom. 2. contr. v. 1. de Conciliis l. 2. c. 12.* illud: *Visum est enim Spiritui Sancto:* explicat sic: *Spiritus nostram industriam, & diligentiam adjuvante.*

Alter textus intelligendus est de quovis superiore, legitima auctoritate à Christo mediata saltem accepta instructo, & præcipiente: non autem quivis superior loquitur

strictè verbum DEI; unde tantum aliquo modo mediata, & interpretativè, auditur, vel spernitur DEUS.

453. Tertius textus à Maldonato explicatur hoc modo: *Non tam vos, quam Spiritus Patris vestri; quia non vestro, sed illius sensu, consilioque respondebitis.* Cornelius à lapide exponit: *Non ex vobis, vestraque prudentia, & animo, sed ex Spiritu S. qui vobis suggeret sapientiam, & animos, ut praesidiis sapienter, & animosè respondeatis.* Igitur hoc textu tantum significatur, quòd Spiritus S. adjuturus sit martyres, ut, etsi solliciti non fuerint, quid tyrannis respondeant, ipsis tamen abunde incidat, quid respondeant. Sic videtur hic ipse textus *Matthaei* explicari *Luc. 21. v. 15.* quando dicitur: *Dabo vobis os, & sapientiam:* ergo ipsi martyres ore accepto loquuntur. Et quis dicat, omnia, quae martyres in tormentis dixere, fuisse strictè verbum DEI, ut DEUS strictè ea dixisse dicendus sit? e. g. quando S. Laurentius dixit: *Assatum est jam: versa, & manduca.*

Adde 1. quòd DEO attribuantur etiam ea, quorum ipse principalis est causa, juxta illud S. Pauli. *1. Cor. 15. v. 10.* *Non ego autem, sed gratia DEI mecum.* Et sic labores etiam ejusdem Apostoli, de quibus ibidem meminit, tribuuntur DEO, quin tamen illi labores possint dici labores DEI, non tantum in communi sensu, quatenus tantum dicuntur, etiam esse DEI; quia ipse in eos influit: sed in sensu strictiori, & ad eum modum, quo Sacra Scriptura dicitur verbum DEI. Imò qualibet oratio pia, ex gratia supernaturali facta, specialiter est attribuenda DEO, quin tamen verba ita orantis sint verbum DEI strictè dictum, etiam quando non utitur orationum formulis, in S. Scriptura contentis, sed à se ipso primum excogitatis. Adde 2. quòd DEUS dicatur in Scripturis etiam facere id, ad quòd agendum tantum excitat, vel inducit: sic dicitur *ad Rom. 8. v. 26* de Spiritu S. *Postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus;* cum tantum excitet nos ad eos gemitus, eosque moraliter causet.

454. Ob 3. Tridentinum *sessione 18. decreto de librorum delectu &c.* ait de sua adhortatione: *Hanc ergo, non humanam, sed Spiritus S. vocem audientes &c.* ergo vox Concilii est vox Spiritus S. Resp. diff. conf. vox Concilii est vox Spiritus S. latius sumpta, conc. conf. strictè sumpta. neg. conf. Concilium ibi tantum loquitur de sua invitatione, ad unionem, pacem, atque concordiam: & hanc invitationem suam ait esse, non tantum humanam, sed Spiritus S. vocem; sicut scilicet solemus dicere, quòd vox concionatoris, ad poenitentiam exhortantis, vel vox superioris præcipientis, sit vox DEI, non strictè, sed aliquo modo moraliter; quia utique DEUS, sicut ad poenitentiam, ita ad unitatem, & concordiam hortatur. Insuper, sicut superius diximus, quòd non tam martyres loquantur, quam DEUS, nec tam homo justus bene operetur, quam

quàm gratia DEI: sic potest etiam dici, per vocem Concilii, non tam loqui Concilium, quàm DEUM, adeoque hujus vocem non esse purè humanam, præsertim etiam ratione assistentiæ Spiritûs S. Tandem nec adversarii dicunt, dicta Concilii omnia esse verbum DEI, sed tantum definitiones: atqui hæc invitatio Concilii non est definitio: ergo non est verbum DEI.

455. Ob. 4. Multa defacto nos docuit Ecclesia, & quidem de fide credenda, quæ antiqui non crediderunt: ergo Ecclesia debet de novo aliquid revelare, adeoque loqui verbum DEI. Resp. neg. ant. hoc enim negat Cardinalis de Lugo de fide disp. 1. sec. 13. n. 174. item Suarez de fide disp. 3. sec. 11. n. 4. & hoc teste etiam alii auctores communi consensu. Idem Eximius citata sec. 11. n. 6. ait, jam omnia prius esse confusè, & implicitè revelata, quæ dein Ecclesia explicet, & explicitè, ac clarè proponat; DEUS enim, (ut jam supra dictum n. 422.) cum nihil confusè cognoscat, semper, dum revelat propositionem universalem, jam revelat implicitè etiam particulares in universali contentas: quamnam autem contineantur, explicat Ecclesia.

Sic quando Christus dixit *Matth. 10. v. 22. Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit*: jam clarè cognovit, quinam in particulari sint contenti sub illa propositione universali: hos autem dein nobis applicat Ecclesia, vel explicat, dum Sanctos canonizat. Et ita etiam docet Tannerus tom. 3. disp. 1. q. 1. dubio 7. n. 214. & 216. idemque ibidem dicit de libris canonicis; DEUS enim revelavit universaliter, verbo saltem Divino tradito, omnes libros canonicos continere doctrinam de fide: Ecclesia autem applicat, quinam libri in ea propositione universali contineantur: quamvis de his libris possit fortè etiam responderi, quòd de singulis libris extiterit jam olim peculiaris revelatio, per traditionem accepta, & nobis per Tridentinum denuo applicata.

456. Ob. 5. Fideles ultimò resolvunt suam fidem in auctoritatem Ecclesiæ, saltem rustici, & rudes communiter, qui non cogitant de revelatione à DEO facta: ergo, vel debet Ecclesia loqui verbum DEI: vel fideles illi vix unquam eliciunt actum fidei Theologicæ: hoc secundum est durissimum: ergo prius est verum. Resp. neg. ant. Isti rudes non possunt suam fidem resolvere in auctoritatem Ecclesiæ tantum humanam; hæc enim non est sufficienter infallibilis: resolvere autem in auctoritatem, ut affectam assistentiâ Spiritûs S. (prout fatetur ipse Arriaga, licet adversarius disp. 3. de fide sec. 1. n. 7.) non est facilius, quàm resolvere suam fidem in ipsam auctoritatem Divinam; nam, ut idem ait, Ecclesia ut habens talem assistentiam, & cognita ut eam habens, non potest facilius audiri, quàm DEUS.

Quare, si adversarii non videtur nimis difficile, quòd rudes debeant resolvere fidem suam in auctoritatem Ecclesiæ, ut affectam assistentiâ Spiritûs S. nec ipsis est in-

credibile, quòd in hanc resolvant fidem; non debet etiam ipsis videri nimis difficile, quòd rudes debeant fidem resolvere in auctoritatem DEI: neque incredibile, quòd eam in hanc resolvant: saltem, ut ait Suarez disp. 3. de fide sec. 10. implicitè: quatenus nempe concipiunt doctrinam Ecclesiæ, ut ipsi revelatam, ac traditam à DEO, licet hanc suam resolutionem scholasticis terminis explicare nequeant. Unde etiam catechista, si rectè docere velint, debent ita docere: si aliter se gerant, malè faciunt.

457. Ob. 6. S. Augustinus citatus num. 147. ait: *Ego verò Evangelio non credere, nisi me Catholica Ecclesia commoveret auctoritas*: ergo hæc est motivum credendi. Confr. 1. Fideles credunt Ecclesiæ, & per hoc distinguuntur ab hæreticis: ergo. Confr. 2. Auctoritas Ecclesiæ potest movere ad aliquem actum fidei: non tantum humanæ; hæc enim non est infallibilis: ergo Divinæ; nec enim datur medium. Confr. 3. Ecclesia ut infallibilis involvit etiam auctoritatem Spiritûs S. ergo actus illi innixus nititur etiam auctoritate Divina. Resp. neg. conf. Auctoritas Ecclesiæ non est motivum credendi Divina fide: sed est motivum volendi credere; unde S. Augustinus quasi dicit: *Ego nollem credere, nisi me Catholica Ecclesia commoveret auctoritas*. Scilicet Ecclesiæ auctoritas reddit credibile Evangelium, & immediatè movet ad volendum credere, seu ad piam affectionem; non verò movet immediatè ad actum fidei. vide Rhodes citatum n. 448. ubi bene notat, S. Augustinum dicere, se non crediturum Evangelio: ergo huic immediatè credidit, scilicet Evangelio propter se ipsum, sed ut applicatum ab Ecclesia.

Ad primam confr. dist. ant. Fideles credunt Ecclesiæ fide Divina. neg. ant. fide alia inferiori. conc. ant. & neg. conf. Distinguntur autem fideles ab hæreticis 1. quia isti non credunt Ecclesiam, nec ejus infallibilitatem &c. tanquam objectum materiale, 2. quia hæretici non credunt Ecclesiæ, etiam fide inferiori, tanquam infallibiliter applicanti verbum DEI. Ad 2. confr. neg. conf. cum sua ratione. Ecclesiæ auctoritas est media inter auctoritatem Divinam, & humanam, & consequenter actus ei innixus, etiam est medius, inter actum fidei Divinæ, & humanæ. Ad 3. confr. dist. ant. Ecclesia ut infallibilis involvit auctoritatem Spiritûs S. ut loquentis verbum DEI. neg. ant. ut infallibilizantis tantum, verbum ex se humanum, vel medium inter humanum, & Divinum. conc. ant. & neg. conf. Ad fidem non requiritur auctoritas DEI quomodocunque, sed loquens: si quis autem non assentiretur propter auctoritatem Ecclesiæ, sed propter auctoritatem Spiritûs S. assistentis, & loquentis, esset alius casus.

458. Collige, quòd multò minùs facilia communis, vel alius quiscunque annuncians verbum DEI, e. g. parochus, loquatur propriè verbum DEI; si enim Ecclesia non loquitur verbum DEI, multò minùs isti, qui

qui carent infallibili assistentiâ Spiritûs S. & etiam tunc, quando proponunt verbum DEI, sincerè, & tanquam missi ab Ecclesia, nihil aliud faciunt, quam quòd proponant, & applicent revelationem olim factam. Pariter, neque miracula, aut alia signa credibilitatis (exceptis iis, quæ aliunde specialiter probantur esse verbum DEI, ut prophetiæ) sunt strictè loquendo verbum DEI: sed sigillum contestativum, & applicans verbum DEI: sicut nempe sigillum appressum mandato regis, non est verbum regis: sed testificatio, & applicatio illius, seu indicium, quòd scriptura illa sit verbum regis. Quare, licet in aliquo sensu morali, & latiori, miracula possint, & soleant dici verbum DEI: non tamen sunt verbum DEI in sensu strictè dicto.

QUÆSTIO IV.

De Actibus præviis ad Fidem.

ARTICULUS I.

An ad Actum Fidei de veritate Religionis Catholicæ, vel alicujus Mysterii, præcedere possit, vel etiam debeat Evidentia in attestante.

459. **D**ico 1. Evidentia in attestante non est impossibilis cum actu fidei, adeoque potest hunc præcedere. ita Suarez, Vasquez, Valentia, & plures alii, quos citat, & sequitur Gormaz de virt. Theol. n. 518. & 519. Est autem evidentia in attestante iudicium evidens de eo, quòd DEUS hunc, vel illum articulum locutus, aut testatus sit. Prob. conclusio 1. auctoritate S. Thomæ 2. 2. q. 5. a. 2. in corp. ubi docet, per talem evidentiam visū, e.g. miraculi, qua, ut ait, convinceretur intellectus videntis, ut cognosceret manifestè, hoc dici à DEO, non tolli rationem fidei. Prob. 2. ratione. Evidentia illa non esset motivum fidei, sed tantum applicatio nobilior motivi: atqui nobilior applicatio non impedit effectum, nisi specialis ratio pugnet, qualis hæc non datur: ergo.

Confir. Valde probabile est, B. Virginem evidenter cognovisse, conservatam sibi fuisse virginitatem cum maternitate, ad contestandam revelationem factam de Divinitate Filii sui: item Lazarum habuisse evidentiam de resurrectione sua à mortuis, in signum contestativum revelationis de Divinitate Christi: iterum Apostolos, præsertim post Christi Domini resurrectionem, & apparitiones, habuisse evidentiam de ejus resurrectione, facta in signum simile revelationis de ejusdem Divinitate: ergo habuerunt evidentiam, excludentem omne dubium de eo, quòd verè DEUS locutus sit, ac revelaverit, Christum esse DEUM: & tamen hoc ipsum crediderunt: ergo. Dicere autem, quòd nec B. Virgo, nec Apostoli, aut Lazarus, apprehenderint connexionem istorum

signorum cum revelatione, vel revelationis cum Divinitate Christi, est dicere aliquid prorsus incredibile, ut patebit ex n. seq. notando 3.

460. Jam, antequam ad secundam conclusionem accedamus, ut evitentur intermediæ quæstiones multæ, etiam de voce, noto sequentia. Primò. Sicut cæcus potest evidenter cognoscere vocem Petri, quem nunquam vidit, ita etiam nos in via possumus evidenter cognoscere vocem DEI, quem nunquam vidimus: imò, sicut potest ab alio ita describi vox Petri, habens peculiarissimum sonum, ut discernatur evidenter ab eo, qui eum nunquam vidit: sic pariter nos ex peculiarissimis signis possumus discernere vocem DEI. Secundò. Per evidentiam hæc non intelligitur tantum, demonstratio strictè à priori, vel strictè à posteriori, sed etiam demonstratio à concomitanti connexionem, qualis sæpe datur etiam in mathematicis, ut agnovit Aristoteles, dum ex distantia syderum intulit scintillationem eorum, vel vicissim.

Tertiò. Ex evidentia de Divina revelatione, inferitur evidentia de ipsa re, saltem apud prudentes, ad minimum quoad an est, licet non quoad quomodo est; hoc est, inferitur evidenter, quod res ipsa existat, quamvis non inferatur, quo modo existat, seu non inferatur ipse modus existendi (nisi hic ipse modus sit etiam revelatus) nam evidens est hic discursus: *Quidquid DEUS revelat, est evidenter verum: sed evidenter revelat, e.g. Incarnationem: ergo est evidenter vera.* Sic etiam mathematices ignaro est evidens veritas, deducta evidenter ex propositionibus Euclidis, si ipsi est evidenter certum, e.g. ex testimonio omnium mathematicorum, quòd illæ propositiones sint evidenter veræ; licet enim non capiat ipsam demonstrationem, ut ajunt, quoad quomodo est, capit tamen eam sufficienter, quoad an est: sic etiam multos effectus evidenter scimus, licet, à qua causa proveniant, nesciamus.

Quartò. Falsum est, quòd idem medium, seu idem medius terminus, non possit probare conclusiones faciles, & difficiles; nam potest idem esse connexum utrisque, ut revera est testimonium DEI. Quintò. S. Thomas, quando 2. 2. q. 5. a. 2. in corp. dicit, aliquid prædictum per prophetiam, vel prædictionem DEI evidenter, tamen non fore evidens, loquitur de evidentia rei immediatè in se; nam ait: *Licet illud futurum, quod prædicitur, in se evidens non esset;* si enim negaretur prorsus omnis evidentia, non videretur esse verum hoc assertum, ut colligitur ex discursu modo facto. His notatis

461. Dico 2. Iudicium evidens de ipsa veritate religionis Catholicæ, vel de existentia revelationis Divinæ, non est necessarium ad actum fidei, adeoque non debet hunc præcedere: sed sufficit iudicium evidens de credibilitate, & credentitate. ita omnes Theologi, qui negant, esse immediatè evidens, DEUM revelasse mysteria nostræ fidei, qui sunt plurimi cum D. Thoma, & Eximio (qui disp. 3. de fide sec. 8. n. 5.